ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Üniversite Öğrencilerinde Bireysel Girişimcilik Yönelimi ve Öz Yeterlilik Düzeyinin Akademik Başarı Üzerindeki Etkisi

Mustafa ERBİR[1]

1.GİRİŞ

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik yönelimi ve öz yeterlilik düzeylerinin akademik başarı üzerindeki etkisini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya Kayseri Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesinde öğrenim gören toplam 360 öğrenci katılmıştır. Yeterli örneklem büyüklüğüne sahip olan araştırmaya ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeylerinde öğrenim gören öğrenciler katılım sağlamıştır. Araştırmanın bağımsız değişkenleri olan bireysel girişimcilik eğilimi ve kavramın alt boyutları olan "risk alma, yenilikçilik ve proaktiflik" kavramları, ayrıca öz yeterlilik kavramı "kavramsal literatür" başlığı altında ele alınmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkeni olan akademik başarı ve akademik başarıya etki edebilecek faktörlere ise giriş bölümünde değinilmiştir.

Akademik başarı, her şeyden önce bir performans göstergesidir (Wibroswksi, 2017). Bir öğrencinin elde ettiği notların ortalaması o öğrencinin akademik başarısını göstermektedir. Bir başka ifadeyle akademik başarı, bir öğrencinin sorumlu olduğu derslerden aldığı notların ortalaması olarak tanımlanabilir (Koç vd., 2004). Akademik başarı toplumsal hayata daha donanımlı ve daha hazır bir biçimde dahil olabilmede önemli bir ölçüttür (Tuncer ve Yılmaz, 2018). Daha yüksek akademik başarı ile mezun olan bireylerin akademik kariyer yapma şansı veya istihdam edilme olanakları daha da geniştir. Çünkü en etkili başarı göstergelerinden biri akademik başarıdır.

Bir öğrenci için bu derece önemli olan akademik başarıyı hangi faktörlerin etkileyebileceği konusunda literatürde çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu araştırmalardan bazılarına bakıldığında, sosyoekonomik özellikler (Köse, 2011) başta olmak üzere tercih edilen ders çalışma yönteminin (Banerjee vd., 2019), zeka seviyesinin (Yavaş, 2007), okul öncesi eğitimdeki kalitenin (Altun ve Çakan, 2008) akademik başarıyı etkilediği görülmektedir. Bununla beraber sınavlara yönelik kaygı düzeyi (Kabalcı, 2008), öğrenilmiş çaresizlik algısı (Gündoğdu, 1994) ve akademik erteleme davranışı (Owens ve Newbegin, 2000) akademik başarıyı olumsuz etkilemektedir. Akademik başarıyı olumlu olarak etkileyen etkenler arasında özyönetim, motivasyon ve kişisel beceriler (Cachia vd. 2018), yüksek çaba, motivasyon ve iyi hazırlık (Forsyth vd., 2009), uygun çevre koşulları (Özdoğan, 2001) ve öğrenme yeteneği (Keskin ve Sezgin, 2009) gösterilebilir. Özetle akademik başarıya olumlu etki eden faktörlerin arasında pozitif tutum ve davranışlar olduğu görülmektedir. Bundan dolayı araştırma hipotezleri, araştırmanın bağımsız değişkenleri olan bireysel girişimcilik yönelimi ve öz yeterlilik düzeyinin akademik başarı üzerinde pozitif bir etki gösterebileceği yönünde oluşturulmuştur.

Akademik başarıyı ölçebilmek için çok sayıda yöntem bulunmaktadır. Bu araştırmada akademik başarı ölçütü olarak öğrencilerin genel not ortalaması (GANO) kullanılmıştır. Öğrencilerin 4'lü sistemde öğrenim gördüğü bilinmektedir. Bu durumda en yüksek not ortalaması 4,00 olacak şekilde her öğrenciden not ortalamaları beyanları esasında alınmıştır.

Araştırma konusu ile ilgili literatür taraması yapıldığında öz yeterlilik düzeyinin akademik başarı üzerindeki etkisini ölçen araştırmalara rastlamıştır ancak girişimcilik yönelimi ve öz yeterlilik algısının akademik başarı üzerindeki etkisine yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu açıdan araştırmanın alan katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. KAVRAMSAL LİTERATÜR

Araştırma kapsamında ele alınan girişimcilik ve öz yeterlilik ve akademik başarı değişkenleri kavramsal olarak alt başlıklar halinde ele alınmıştır.

2.1. Girişimcilik Kavramı

Girişimcilik kavramı, bir fırsatı değerlendirmek için iş fikri oluşturmak ve bu iş fikrine yönelik gerekli kaynakları temin etmek, sonrasında iş fikrini hayata geçirmek ve karşılığını almak amacıyla gerekli faaliyetleri organize etmektir (Vannucci

[1]Öğr. Gör. Dr., Kayseri Üniversitesi, mustafa.erbir@kayseri.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-6887-1561.

ve Weinstein, 2017). Başka bir tanıma göre girişimcilik, kişi ve toplum tarafından değer verilen bazı fırsatlara cevap verebilme yeteneğini gösteren bir süreçtir (Yılmaz ve Sünbül, 2009). Gartner'e (1988) göre, girişimcilik, içinde yenilik ve yaratıcılık olan ayrıca risk alma özelliğine sahip olup ürün, hizmet veya fikirlerin oluşmasıdır.

20.yy.'a kadar her iş yapan, çalışma hayatına aktif katılan kimselerin yaptığı iş için kullanılan girişimcilik kavramı, zaman içinde değişim göstererek "risk alma", "yenilikleri yakalama", "fırsatları değerlendirme" ve bunları hayata geçirme anlamlarını da kapsar hale gelmiştir. (Çetin, 1996). Dollinger'e (1999) göre girişimcilik; risk ve belirsizlik ortamında, kazanç sağlama ve büyüme amacıyla yenilik bartındıran bir iktisadi organizasyonun meydana getirilmesidir.

Girişimcilik, teknoloji, ekonomi, kültür, psikoloji ve sosyoloji ile ilgili özelliklerin ayrıca demografik özelliklerin bir araya gelmesiyle ortaya çıkmaktadır (İşcan ve Kaygın, 2011: 276). Tosunoğlu'na (2003) girişimciliğin en büyük özelliği risk almadır. Girişimcilik kavramının tanımlarından yola çıkarak girişimcilik eğilimi yüksek olan bireylerin bu özellikleri ile hayatta daha başarılı olabileceği, iş fırsatlarını daha kolay yakalayabileceği düşünülmektedir.

Araştırma değişkenlerinden olan bireysel girişimcilik yöneliminin üç alt boyutu olduğunu görülmektedir (Bolton ve Lane, 2012) Bu boyutlar; risk alma, proaktiflik ve yenilikçilik boyutlarıdır.

-Yenilikçilik Alt Boyutu: Bir girişimci kişide olması gereken en önemli özellik yenilikçiliktir. Bir başka ifadeyle yenilikçilik özelliği, girişimcilik kavramının temel özelliğidir (Antoncic ve Hisrich, 2001: 498). Bir kurumda çalışan bireyler ne kadar çok yenilik üretilir ve bu yenilik üst yönetim tarafından desteklenirse daha fazla yeniliğin meydana geleceği düşünülmektedir (Müftüoğlu vd., 2005: 75). Yönetsel ortamlarda hatta tüm organizasyonda yenilikçi bir tutum sergilemek, elde edilen çıktılarda ve idarecilerle çalışanlar bakımından farklı kazanımlar sağlamaktadır (Korkmazyürek vd., 2008: 82). Ağca ve Kurt'a (2007: 90) göre yenilik yapabilmek için temel şart, kurum bünyesindeki temel yetenek faktörlerinin güçlendirilmesine yönelik faaliyetlerde bulunmak ve yeniliğin teşvik edilmesiyle yenilik yapabilme kabiliyetlerinin güçlendirilmesine odaklanmaktır.

-Risk alma: Risk alma kavramı, tanınmayan bir ortamda sonucun kestirilmesinin zor olduğu bir durumda baskı altında kalma durumu olarak tanımlanabilir (Antoncic ve Hisric, 2003: 9). Bir başka tanıma göre risk alma, belirsiz bir ortamda yatırım yapabilmek amacıyla cesaretli davranmaya denir (Rauch vd., 2009: 763). Belirsizlik ortamında kurumlar tarafından risk almaksızın, zamanında alınamayan kararlar, fırsatların kaçırılmasına ve rekabet ortamında avantajların kaybedilmesine neden olacaktır (Basım vd., 2008: 123). Risk alma kavramına farklı bir açıdan bakan Rezaei vd. (2013) risk almanın yaşam döngüsünü artıran stratejik bir hareket olduğunu ifade etmektedir.

-Proaktiflik: Kurumların rekabette üstün olabilmek ve piyasa lideri olabilmek amacıyla, yeni teknoloji ve üst yönetime yönelik adımları rakiplerine göre daha erken atması, ürün veya hizmetleri piyasaya daha erken sürmesiyle ilgili stratejilerdir (Altuntaş ve Dönmez, 2010: 55). Proaktiflik, kurumsal çevrede ortaya çıkan fırsatları değerlendirebilmek amacıyla inisiyatif alarak harekete geçme ve böylece çevredeki değişime zamanında ayak uydurma gayretidir (Alpkan vd., 2005: 177). Her gelişmede bir adım önde olan kurumların proaktif kurumlar olduğu ve rekabette avantajı yakalayabileceği söylenebilir.

2.2. Öz Yeterlilik Kavramı

Öz yeterlilik kavramından ilk olarak Bandura'nın (1977) 'Öz-Yeterlilik' adlı makalesinde söz edilmektedir. Kavram psikoloji, sosyoloji, felsefe ve eğitim bilimleri gibi çok sayıda disiplinin ilgi alanına girmektedir. Ayrıca konu ile ilgili yapılan araştırma sayısı da oldukça fazladır. Öz-yeterlilik kavramı Bandura'nın sosyal bilişsel teorisinin temelinde bulunmaktadır.

Öz yeterlilik kavramı, literatürde çok sayıda tanıma sahiptir. Bandura (1977) öz yeterliliği, kişilerin gelecekte karşılaşabileceği olayları kontrol altına alabilmek, yönetebilmek ve belirlenen hedeflere ulaşabilmek için kendi yeteneklerine ve potansiyellerine duyduğu inanç olarak tanımlamaktadır. Coleman ve Karraker'e göre (1998) öz yeterlilik kişinin belli bir işi yapabilme kapasitesine dair kendisine duyduğu güven düzeyi olarak tanımlamaktadır. Schunk'a (2003) göre öz-yeterlilik kişinin neyi yapabileceği değil yapabileceği şeye yönelik inancı olarak nitelendirmektedir.

Öz yeterliliğin temelinde, güdülenme ve kişisel başarının kaynağı yatmaktadır. Kişinin karşılaştığı farklı problemlerle mücadele edebilmesinde ve verilen görevleri yapabilmesinde öz yeterlilik düzeyinin büyük öneme sahip olduğu belirtilmektedir (Kotaman, 2008). Öz yeterlilik kavramı kapsamında motivasyon, kişisel yeteneklerin keşfedilmesi, zorluklara karşı mücadele seviyesi ve inanmışlık düzeyi bulunmaktadır (Badura, 1998; Yıldırım ve İlhan, 2010). Öz yeterliliği yüksek olan kişilerde başarısızlıkla sonuçlanan bir olayla karşılaşıldığı zaman, mevcut başarısızlığı kendi eksikliklerine değil, aksine kullanılan yöntem, tarz veya strateji hatasına bağlarlar (Yıldırım ve İlhan, 2010: 302).

Öz yeterlik, benliği meydana getiren farklı değişkenlerin bir bileşkesi olarak görülebilir. Bundan dolayı öz yeterliği düzeyi eksik olan kişilerde, diğer bireyleri etkileyebilecek davranışlar gözlemlemek beklenen bir durum değildir (Griffin,

vd., 2007). Kişilerin öz yeterlik düzeyleri, kendileri ile ilgili belirli davranışı yapabilme kapasitesi bakımından kendi yargılarını belirlemektedir. Bundan dolayı öz yeterlik düzeyi yüksek kişiler daha fazla proaktif davranışlar sergilerler. Bunun yanında daha iyi bir performans gösterebilirler.

Öz yeterlik kavramı kişinin mevcut kabiliyetlerini algılaması değil, sahip oldukları kabiliyetlerle ilgili, "yeterlilik" algılarının bütünüdür (Topal ve Akgün, 2015: 345). Literatürde, öz yeterlilik algı düzeyi yüksek olan kişilerin, meydana gelen bir probleme karşı çözüm üretirken daha sabırlı oldukları ve daha yüksek düzeyde bir bilişsel başarıya sahip oldukları gözlenmiştir (Bandura, 1986). Bununla birlikte öz yeterliliği algı düzeyi yüksek olan kişiler, mevcut sorunları etkili bir biçimde çözme kabiliyetine sahip olduklarına inanma eğilimindedirler (Chang vd., 2019: 104).

Öz yeterlilik inancı, kişisel motivasyon, refah algısı ve kişisel başarısı konularında temel oluşturmaktadır (Chen vd., 2004: 375). Söz konusu inançlardan kişinin görevi ile ilgili davranış sergilemeye olan yatkınlığı, mevcut davranıştaki devamlılığı, davranış ile ilgili motivasyonu ve performansı etkilenmektedir (Kotaman, 2008: 113). Özetle öz yeterliliğin, insan doğasını oluşturan bileşenler bakımından değerlendirildiğinde, kişinin zorlukların üstesinden gelebilecek yeteneklere sahip olduğu inancı olduğu söylenebilir.

3. ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin bireysel girişimcilik yönelimleri ve öz yeterlilik düzeylerinin akademik başarı üzerindeki etkisi ölçülmektedir. Araştırmada nicel araştırma tekniklerinden ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Toplanan veriler gerekli varsayımlar sağlandıktan sonra uygun istatistiki yöntemler ile analiz edilmiştir. Araştırma verileri normal dağılım sergilediği için analiz yöntemi olarak parametrik analiz yöntemler kullanılmıştır. Bu kapsamda değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını tespit edebilmek amacıyla pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişken üzerindeki etkisini tespit edebilmek için ise doğrusal regresyon analizleri yapılmıştır.

3.1. Veri Toplama Araçları

Araştırmada anket yöntemi ile veri toplanmıştır. Anketlerin bir kısmı online platformlarda bir kısmı ise yüz yüze yapılmıştır. Araştırma anketi toplam üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgi formu bulunmaktadır. Kişisel bilgi formunda cinsiyet, medeni durum, öğrenim seviyesi, hedef sektör, girişimcilik dersi alıp almama ve GANO bilgileri sorulmaktadır. İkinci kısımda bireysel girişimcilik yönelimi ölçeği, üçüncü kısımda ise genel öz yeterlilik ölçeği bulunmaktadır.

- Bireysel Girişimcilik Yönelimi Ölçeği

Araştırmada kişilerin girişimcilik yönelimlerini ölçmek için Bolton ve Lane (2012) tarfından geliştirilen ve Ercan ve Yıldıran (2021) tarafından Türkçeye uyarlanan "Bireysel Girişimcilik Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek 10 soru ve "risk alma", yenilikçilik" ve "proaktiflik" olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin amacı bireyin bireysel girişimcilik yönelimini ölçmektir.

- Genel Öz Yeterlilik Ölçeği

Araştırmada kişilerin öz yeterlilik düzeylerini ölçmek için Schwarzer ve Jarusalem (1995) tarafından geliştirilen ve Aypay (2010) tarafından Türkçeye uyarlanan "genel öz yeterlilik ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek 10 sorudan ve tek boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin amacı bireyin zorlukların üstesinden gelme becerilerini ölçmektedir.

3.2. Araştırma Modeli ve Hipotezleri

Araştırma hipotezleri aşağıdaki gibi kurulmuştur

H1: Katılımcıların öz yeterlilik düzeyinin akademik başarı üzerinde bir etkisi vardır

H2: Katılımcıların bireysel girişimcilik yöneliminin akademik başarı üzerinde bir etkisi vardır

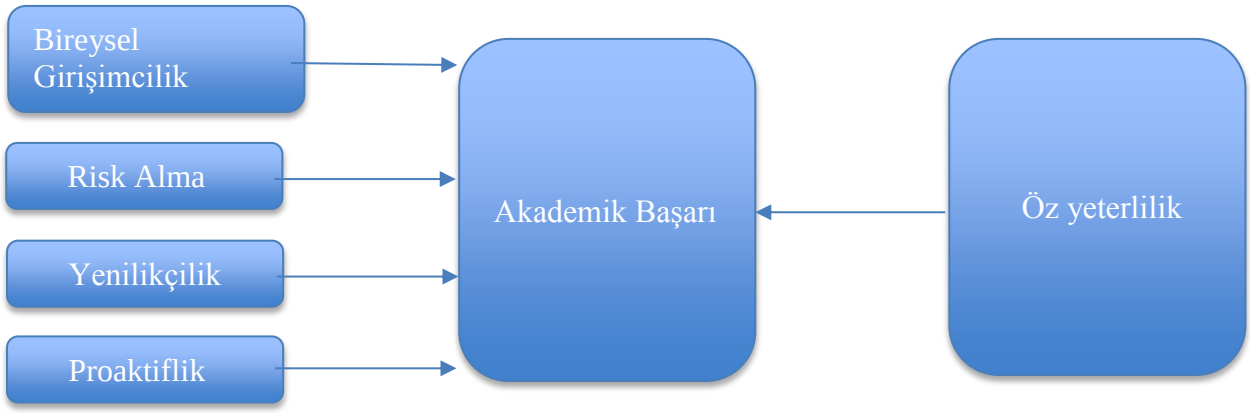
H3: Katılımcıların risk alma yöneliminin akademik başarı üzerinde bir etkisi vardır

H4: Katılımcıların yenilikçilik yöneliminin akademik başarı üzerinde bir etkisi vardır

H5: Katılımcıların proaktiflik yöneliminin akademik başarı üzerinde bir etkisi vardır

Araştırma hipotezleri doğrultusunda kurulan araştırma modeli Şekil 1'de verilmiştir

Şekil 1. Araştırma Modeli

3.3. Araştırma Örneklemi

Araştırma Kayseri İlinde bulunan Kayseri Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesi bünyesinde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde öğrenim gören toplam 360 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin cinsiyet, medeni durum, öğrenim düzeyi, çalışmayı hedefledikleri sektör ve girişimcilik dersi alıp almama durumlarının dağılımları Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Dağılımı

Cinsiyet	**Frekans**	**Yüzde (%)**
Erkek	142	39,4
Kadın	218	60,6
Medeni Durum		
Evli	35	9,8
Bekar	325	90,2
Öğrenim Durumu		
Ön Lisans	198	55,0
Lisans	112	31,1
Yüksek Lisans	36	10,0
Doktora	14	3,9
Hedef Sektör		
Kamu	210	58,3
Özel	72	20,0
Serbest/Diğer	78	21,7
Girişimcilik Dersi		
Evet	122	38,9
Hayır	238	66,1
TOPLAM	**360**	**100**

Tablo 1'de görüldüğü gibi katılımcıların 142'si (%39,4) erkek 218'i (%60,6) kadındır. Medeni durum değişkenine göre ise araştırmaya 35 evli (%9,8) 325 bekar (%90,2) birey katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 198'i ön lisans düzeyinde (%55), 112'si lisans düzeyinde (%31,1), 36'sı yüksek lisans düzeyinde (%10) ve 14'ü doktora düzeyinde (%3,9) öğrenim görmektedir. Gelecekte kamu kurumlarında çalışma hedefi olanlar katılımcıların %58,3'ünü (210 kişi), özel sektörde çalışma hedefi olanlar %20'sini (72 kişi) ve serbest çalışmak isteyenler ise %21,7'sini (78 kişi) oluşturmaktadır. Ailesinde girişimci bulunan katılımcıların sayısının 122 (%38,9), ailede girişimci olmayan katılımcı sayısının 238 (%66,1) olduğu görülmektedir.

3.4. Güvenilirlik Analizi

Tablo 2'de araştırmada kullanılan ölçeklerin ve alt boyutların güvenilirlik düzeyleri verilmiştir.

Tablo 2. Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Ölçek Adı	Madde Sayısı	Güvenilirlik (α)
Bireysel Girişimcilik Yönelimi	10	0,861
-Risk alma alt boyutu	3	0,830
-Yenilikçilik	4	0,683
-Proaktiflik	3	0,757
Öz yeterlilik Düzeyi	10	0,794

Araştırmada kullanılan ölçekler daha önce geçerlilikleri ve güvenilirlikleri sağlanmış ölçüm araçlarıdır. Ancak ölçüm araçlarına yönelik bu araştırma kapsamında da güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Yapılan güvenilirlik analizi sonucunda hesaplanan Cronbach Alpha değerleri α>0,6 olduğundan (Gürbüz ve Şahin, 2018) ölçeklerin güvenilirlikleri sağlanmıştır.

4. BULGULAR

Araştırma kapsamında kurulan hipotezlerin sınanabilmesi için uygun analiz yöntemi ile veriler analiz edilmiş ve bulgular ortaya konmuştur. Araştırma değişkenleri arasında anlamlı ilişkilerin olup olmadığını tespit edebilmek için pearson korelasyon analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	1	1.1	1.2	1.3	2	3
1. Bireysel Girişimcilik Y.	1					
1.1. Risk alma alt boyutu	0,832**	1				
1.2. Yenilikçilik alt boyutu	0,876**	0,638	1			
1.3. Proaktiflik alt boyutu	0,820**	0,492**	0,567**	1		
2. Öz Yeterlilik	0,559**	0,396**	0,474**	0,537**	1	
3. GANO	0,091	0,007	0,104*	0,113*	0,196**	1

** 0,01 düzeyinde anlamlı
* 0,05 düzeyinde anlamlı

Tablo 3'e göre bireysel girişimcili yönelimi ile risk alma (0,832), yenilikçilik (0,876) ve proaktiflik (0,820) alt boyutları arasında pozitif 0,01 düzeyinde anlamlı korelasyonlar bulunmaktadır. Ayrıca bireysel girişimcilik yönelimi ile öz yeterlilik (0,559) düzeyi arasında da pozitif ve 0,01 düzeyinde anlamlı bir korelasyon vardır. Buna karşın bireysel girişimcilik yönelimi ile akademik başarı (GANO) arasındaki korelasyon istatistiki olarak anlamlı değildir.

Tablo 3'de öz yeterlilik düzeyi ile akademik başarı (0,196) arasında pozitif yönlü ve 0,01 düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır. Dolayısıyla araştırmanın bağımlı değişkeni olan akademik başarının öz yeterlilik düzeyi ile arasında anlamlı bir korelasyon bulunurken bireysel girişimcilik eğilimi ile arasında anlamlı bir korelasyon bulunmamaktadır.

Bireysel girişimcilik yönelimi ölçeği alt boyutlarında ise yenilikçilik alt boyutunun (0,104) ve proaktiflik alt boyutunun (0,113) akademik başarı ile arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir ilikşi bulunmaktadır. Buna karşın risk alma alt boyutu ile akademik başarı arasında anlamlı bir korelasyon bulunmamaktadır.

Araştırmanın bağımsız değişkeni olan öz yeterlilik düzeyinin akademik başarı üzerindeki etkisi tespit edebilmek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4'de verilmektedir.

Tablo 4. Öz Yeterlilik Düzeyinin Akademik Başarıya Etkisi

Katsayılar Tablosu					
Kavramlar	B	St.Hata	Beta	t	p
Sabit Terim	1,859	0,203		9,139	0,000*
Bağımsız Değişken					
Öz Yeterlilik	0,229	0,061	0,196	3,778	0,000*
Model Özeti: R=0,196; R^2=0,038; Adj.R^2=0,036 F=14,271; p=0,000 Bağımlı Değişken= Akademik Başarı / *p<0,05					

Tablo 4'e göre öz yeterlilik kurulan regresyon modeli bir bütün olarak anlamlıdır (p=0,000; p<0,05). Ayrıca akademik başarı düzeyinin %3,8'i modelin bağımsız değişkeni olan öz yeterlilik düzeyi ile açıklanmaktadır. Bir başka ifadeyle öz

yeterlilik düzeyinde meydana gelen bir artış akademik başarıyı olumlu yönde etkilemektedir. Özetle kurulan H1 hipotezi kabul edilmiştir.

Araştırmanın bağımsız değişkeni olan bireysel girişimcilik yöneliminin akademik başarı üzerindeki etkisi tespit edebilmek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 5'de verilmektedir.

Tablo 5. Bireysel Girişimcilik Yöneliminin Akademik Başarıya Etkisi

Katsayılar Tablosu					
Kavramlar	B	St.Hata	Beta	t	p
Sabit Terim	2,240	0,219		10,208	0,000*
Bağımsız Değişken					
Bireysel Girişimcilik Yönelimi	0,101	0,058	0,091	10734	0,084
Model Özeti: R=0,091; R^2=0,008; Adj.R^2=0,006 F=3,006; p=0,084 **Bağımlı Değişken= Akademik Başarı / *p>0,05**					

Tablo 5 incelendiğinde kurulan regresyon modelinin anlamlı olmadığı (p=0,084; p>0,05) görülmektedir. Dolayısıyla bireysel girişimcilik yöneliminin akademik başarı üzerinde herhangi bir etkisinin bulunmadığı söylenebilir. Sonuç olarak kurulan H2 hipotezi reddedilmiştir.

Araştırmanın bağımsız değişkeni olan bireysel girişimcilik yöneliminin alt boyutları olan risk alma, yenilikçilik ve proaktiflik yönelimlerinin akademik başarı üzerindeki etkisi tespit edebilmek amacıyla çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 6'da verilmektedir.

Tablo 6. Bireysel Girişimcilik Alt Boyutlarının Akademik Başarıya Etkisi

Katsayılar Tablosu					
Kavramlar	B	St.Hata	Beta	t	p
Sabit Terim	2,271	0,226		10,067	0,000*
Bağımsız Değişken					
Risk Alma alt boyutu	-0,110	0,062	-0,123	-0,170	0,078
Yenilikçilik alt boyutu	0,134	0,079	0,124	0,1694	0,091
Proaktiflik	0,084	0,053	0,103	1,585	0,114
Model Özeti: R=0,154; R^2=0,024; Adj.R^2=0,016 F=2,889; p=0,036 **Bağımlı Değişken= Akademik Başarı / *p<0,05**					

Tablo 6 incelendiğinde kurulan regresyon modelinin bir bütün olarak anlamlı olduğu (p=0,036; p<0,05) görülmektedir. Ancak yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda modele dahil edilen bağımsız değişkenlerden hiçbirinin bağımlı değişkeni anlamlı bir düzeyde etkilemediği (p>0,05) görülmektedir. Her ne kadar yenilikçilik alt boyutu ve proaktiflik alt boyutu ile akademik başarı arasında anlamlı korelasyonlar bulunsa da yenilikçilik düzeyinin veya proaktiflik artmasının akademik başarı üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır. Bir başka ifadeyle kişinin bireysel girişimcilik yönelimi ve alt boyutlarının akademik başarı üzerinde bir etkisi bulunmamaktadır. Bu durumda kurulan H3, H4 ve H5 hipotezleri reddedilmiştir.

5. SONUÇ

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını artırmada etkili olabilecek etkenlerden bireysel girişimcilik yönelimi ve öz yeterlilik düzeyi ele alınmıştır. Araştırma kapsamında bireysel girişimcilik yönelimi ve öz yeterlilik düzeyinin akademik başarı üzerinde bir etkisinin olup olmadığı test edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre akademik başarı ile öz yeterlilik düzeyi arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Ayrıca yapılan regresyon analizi sonucunda öz yeterlilik düzeyinde meydana gelen bir atışın akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Araştırmada elde edilen bu sonuç literatürde yapılan benzer çalışmaları da destekler niteliktedir (Schunk ve Ertmer, 2000; Pajares, 2003; Israel, 2007). Dolayısıyla akademik başarıyı artırmanın yollarından birinin de kişinin öz yeterlilik düzeyini artırmaktan geçtiği söylenebilir.

Araştırmada ele alınan bir başka bağımsız değişken olan bireysel girişimcilik yönelimi ile akademik başarı arasında yapılan korelasyon analizinde iki değişken arasında bir bütün olarak anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bireysel girişimcilik yöneliminin akademik başarı üzerindeki etkisini test edebilmek için yapılan basit doğrusal

regresyon analizi sonucunda ise bireysel girişimcilik yöneliminin akademik başarıya bir etkisinin bulunmadığı görülmüştür. Dolayısıyla akademik başarıyı artırma konusunda bireysel girişimcilik yönelimi düzeyi bir rol oynamamaktadır.

Araştırmada ele alınan bağımsız değişken olan bireysel girişimcilik yöneliminin alt boyutları olan risk alma, yenilikçilik ve proaktiflik düzeyleri ile akademik başarı arasında yapılan korelasyon analizi sonucunda risk alma ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı buna karşın yenilikçilik ve proaktiflik düzeyleri ile akademik başarı arasında 0,05 düzeyinde anlamlı korelasyonlar bulunmuştur. Bu durum yenilik yapma ve proaktif davranma ile akademik başarı arasında doğrusal bir ilişkinin olduğunu göstermektedir.

Bireysel girişimcilik yönelimi alt boyutları olan risk alma, yenilikçilik ve proaktiflik düzeylerinin akademik başarı üzerindeki etkisi test etmek amacıyla yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucuna göre, her üç alt boyutun da akademik başarıya anlamlı düzeyde bir etkisinin bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Başka bir ifadeyle kişinin risk alma, yenilikçilik veya proaktiflik yönelimlerinde meydana gelen bir artışın akademik başarıya bir etkisi bulunmamaktadır.

Girişimcilik kavramının ticari boyutu ve karlılık hedefleri dikkate alındığında akademik başarı üzerinde bir etkisinin olmaması doğal olarak kabul edilebilir. Günümüzdeki başarılı girişimcilere bakıldığında büyük bir çoğunluğunun akademik başarı sağlayamayan bireyler olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Dolayısıyla araştırma sonuçlarının bu gerçeği doğruladığı söylenebilir. Öte yandan öz yeterlilik düzeyinin hayatın birçok alanında olduğu gibi akademik başarı üzerinde de etkisinin olması beklenen bir sonuçtur.

Araştırma sonuçlarına bütüncül bir şekilde bakıldığında araştırma başında dile getirilen araştırma amacına kısmen ulaşıldığı görülmektedir. Sonuç olarak bireysel girişimcilik yönelimi ve kavramın alt boyutlarının akademik başarı üzerinde bir etkisinin görülmediği ancak öz yeterlilik düzeyinde meydana gelen bir artışın akademik başarıyı olumlu olarak etkilediği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Akademik başarıyı öz yeterlilik gibi etkileyebilecek çok sayıda tutum, davranış ve algının varlığı bir gerçektir. Akademik başarıya etki edebilecek değişkenlerin sayısının artırılarak bilimsel araştırmalara dahil edilmesi konu ile ilgili daha geniş bir bakış açısı sağlayacaktır. Akademik başarı üzerinde etki edebilecek diğer faktörlerin ele alınarak yeni çalışmaların yapılması araştırmacılara tavsiye edilmektedir.

KAYNAKLAR

AĞCA, V. & KURT, M., (2007). İç Girişimcilik ve Temel Belirleyicileri: Kavramsal Bir Çerçeve, Erciyes Üniversitesi İİBF Dergisi, 29, 83-112.

ALPKAN, L., ERGÜN, E., BULUT, Ç. & YILMAZ, C. (2005). Şirket Girişimciliğinin Şirket Performansına Etkileri, Doğuş Üniversitesi Dergisi, 6(2), 175-189.

ALTUN, S. & ÇAKAN, M. (2008). Öğrencilerin Sınav Başarılarına Etki Eden Faktörler: LGS/ÖSS Sınavlarındaki Başarılı İller Örneği, İlköğretim Online, 7(1), 157-173.

ALTUNTAŞ, G. & DÖNMEZ, D., (2010). Girişimcilik Yönelimi ve Örgütsel Performans İlişkisi: Çanakkale Bölgesinde Faaliyet Gösteren Otel İşletmelerinde Bir Araştırma, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 39(1), 50-74.

ANTONCİC, B. & HISRICH, R.D., (2001). Intrapreneurship: Construct Refinement and Cross-cultural Validation, Journal of Business Venturing, 16, 495-527.

ANTONCIC, B. & HİSRİCH, R.D., Clarifying the Intrapreneurship Consept, Journal of Small Business and Enterprise Development, 10(1), 7-24.

AYPAY, A. (2010). Genel Öz Yeterlik Ölçeği'nin (GÖYÖ) Türkçe'ye Uyarlama Çalışması, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(2), 113-131.

BANERJEE Y, AKHRAS A, KHAMİS A.H., ALSHEİKH A. & DAVİS D. (2019). Investigating the Relationship Between Resilience, Stress-Coping Strategies, and Learning Approaches to Predict Academic Performance in Undergraduate Medical Students: Protocol for a Proof-of-Concept Study. JMIR Res Protoc, 8, e14677.

BANDURA, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. Psychological Review, 4(2), 191-215.

BANDURA, A. (1986). Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

BANDURA, A. (1998). Human Agency İn Social Cognitive Theory, American Psychologist, 44(9), 1175– 1184.

BASIM, H. N., KORKMAZYÜREK, H. & TOKAT, A. O. (2008). Çalışanların Öz Yeterlilik Algılamasının Yenilikçilik ve Risk Alma Üzerine Etkisi: Kamu Sektöründe Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19, 121-130.

BOLTON, D. L. & LANE, M. D. (2012). Individual Entrepreneurial Orientation: Development Of A Measurement Instrument, Education+Training, 54(2/3), 219-233.

CACHIA, M., LYNAM, S. & STOCK, R. (2018). Academic Success: Is It Just About the Grades?. Higher Education Pedagogies, 3(1), 434-439.

CHANG, Y-S., CHEN, M.Y-C., CHUANG, M-J. & CHOU, C-H. (2019). Improving Creative Self-Efficacy and Performance Through Computer-Aided Design Application. Thinking Skills and Creativity, 31, 103-111.

CHEN, G., GULLY, S. & EDEN, D. (2004). General Self-Efficacy and Self-Esteem, Toward Theoretical and Empirical Distinction between Correlated Self-Evaluations. Journal of Organizational Behavior, 25(3), 375-395.

COLEMAN, P. K., & KARRAKER, K. H. (1998). Self-efficacy and parenting quality: Findings and future applications. Developmental review, 18(1), 47-85.

ÇETİN C. (1996). Yeniden Yapılanma ve Girişimcilik, Küçük-Orta Boy İşletmeler ve Bunların Özendirilmesi. İstanbul: Der Yayınları.

DOLLINGER, M. J (1999). Entrepreneurship, (Second Edition). NewJersey: Prentice Hall.

ERCAN, S. & YILDIRAN, C. (2021). Bireysel Girişimcilik Yönelimi Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlanması. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 16(1) , 91-105.

FORSYTH, D. R., STORY, P. A., KELLEY, K. N., & MCMILLAN, J. H. (2009). What Causes Failure and Success? Students' Perceptions of Their Academic Outcomes. Social Psychology of Education, 12(2), 157-174.

GARTNER, W. (1988). Who is An Entrepreneur? Is The Wrong Question, American Journal Of Small Business, 12(4), 11-32.

GRIFFIN, M. A., NEAL, A., & PARKER, S. K. (2007). A new model of work role performance: Positive behavior in uncertain and interdependent contexts. Academy of Management Journal, 50(2), 327-347.

GÜNDOĞDU, M. (1994). İlköğretim Okulu 6. Sınıf Öğrencilerinde Öğrenilmiş Çaresizlik, Sınav Kaygısı ve Akademik Başarı Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

GÜRBÜZ, S, & ŞAHİN, F. (2018). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

ISRAEL, E. (2007). Self-Regulation Instruction, Science Achievement and Selfefficacy, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

İŞCAN, Ö. & KAYGIN, F.E. (2011). Potansiyel Girişimciler Olarak Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 3(2), 275-286.

KABALCI, T. (2008). Akademik Başarının Yordayıcısı Olarak Benlik Saygısı, Sınav Kaygısı ve Sosyo- Demografik Değişkenler, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

KESKİN, G., & SEZGİN, B. (2009). Bir Grup Ergende Akademik Başarı Durumuna Etki Eden Etmenlerin Belirlenmesi, Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, 4(10), 3-18.

KOÇ M., AVŞAROĞLU S. & SEZER A. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile Problem Alanları Arasındaki İlişki. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11, 483-499.

KORKMAZYÜREK, H., TOKAT, A. O & BASIM, H. N. (2008). Örgüt İçi Girişimcilik Bağlamında Yenilikçilik, Risk Alma ve Fırsatlara Odaklanma Tutumları: Karşılaştırmalı Bir Çalışma, İktisat İşletme ve Finans, 23(263), 70-81.

KOTAMAN, H. (2008). Öz-Yeterlilik İnancı Ve Öğrenme Performansının Geliştirilmesine İlişkin Yazın Taraması, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(1), 111-133.

KÖSE, M. R. (2011). Aile Sosyoekonomik ve Demografik Özellikleri ile Okul ve Özel Dershanenin Liselere Giriş Sınavına Katılan Öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkileri. Eğitim Bilim Toplum, 5(17), 46-77.

OWENS, A. M. & NEWBEGİN, I. (2000). Academic Procrastination of Adolescents in English and Mathematics: Gender and Personality Variations. Journal of Social Behavior and Personality, 15(5), 111-124.

ÖZDOĞAN, B. (2001). Altı-On İki Yaşlarındaki Çocukların Eğitimi ve Okul Başarıları. Eğitim ve Bilim, 26(120), 3-7.

PAJARES, F. (2003). Self-efficacy beliefs, motivation, and achievement in writing: a review of the literature. Reading and Writing Quarterly, 19, 139-158.

RAUCH, A., WİKLUND, J., LUMPKİN, G. T. & FRESE, M., Entrepreneurial Orientation and Business Performance: An Assessment of Past Research and Suggestions fort he Future, Entrepreneurship Theory and Practicek, 2009, 761-787.

REZAEİ, J.; ORTT, R. & SCHOLTEN, V. (2013) An Improved Fuzzy Preference Programming to Evaluate Entrepreneurship Orientation, Apply Soft Computing, 13, 2749-2758.

SCHUNK, D. H. (2003). Self-Efficacy for Reading and Writing: Influence of Modeling, Goal Setting, and Self-Evaluation. Reading &Writing Quarterly, 19(2), 159-172.

SCHWARZER, R. & JERUSALEM, M. (1995). Generalized self-efficacy scale. In J. Weinman, S. Wright, & M. Johnston (Eds.), Measures in health psychology: A user's portfolio. Causal and control beliefs (pp. 35-37). Windsor, UK: NFER-Nelson.

SCHUNK, D. H., & ERTMER, P. (2000). Self-Regulation and Academic Learning: Self-Efficacy Enhancing Interventions. In Boekaerts, M., Pintrich, P. R., & Zeidner, M. (Ed.), Handbook of Self-Regulation. Academic Press, San Diego, CA, 631–649.

TOPAL, M. & AKGÜN, Ö. E., (2015). Eğitim Fakültesinde Okuyan Öğretmen Adaylarının Eğitim Amaçlı İnternet Kullanımı Öz-Yeterlik Algılarının İncelenmesi: Sakarya Üniversitesi Örneği, Kastamonu Eğitim Dergisi, 23(1), 343-364.

TOSUNOĞLU T. (2003). Girişimcilik ve Türkiye'nin Ekonomik Gelişme Sürecinde Girişimciliğin Yeri, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

TUNCER, M., & YILMAZ, Ö. (2018). Sınıf Öğretmenliği Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarı Durumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 7(1), 481-493.

VANNUCCİ M.J. & WEİNSTEİN S.M. (2017). The Nurse Entreprneur: Empowerment Needs, Challenges, and Self-Care Practices. Nursing: Research and Reviews, 7, 57–66.

WIBROVSKİ C.R., MATTHEWS W.K. & KİTSANTAS A. (2017). The Role of A Skills Learning Support Program on First-Generation College Students Self-Regulation, Motivation, and Academic Achievement: A Longitudinal Study. J Coll Stud Retent, 19, 317–332.

YAVAŞ, B. (2007). İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Empati Becerileri ile İlköğretim 5. Sınıf Öğretmenlerinin Akademik Başarıları Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

YILDIRIM, F. & İLHAN, İ. (2010). Genel Öz yeterlilik Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması, Türk Psikiyatri Dergisi, 21(4), 301-308.

YILMAZ, E. & SÜNBÜL, A.M. (2009). Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik ölçeğinin Geliştirilmesi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21, 195- 203.